

Co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

“Önkormányzati közpénzügyi fejlesztések és önkormányzati kapacitásépítés” projekt

Helyi pénzügyek összehasonlító elemzése

Helyi Pénzügyi Benchmark minta projekt

*Pénzügyi Munkacsoport
2024. március 20*

Péteri Gábor, Reszkető Petra

Helyi Pénzügyi Benchmark program

1. Helyi Pénzügyi Benchmark projekt:
célok, módszer, próbaüzem
2. HPB eredményei, tanulságai
3. Továbbfejlesztés, szolgáltatási lehetőségek

Helyi pénzügyi összehasonlító mutatók (benchmarkok) céljai

HPB felmérés: tényeken alapuló elemzési és állapotfeltáró eszköz

1. *Tükröt mutatni* a helyi önkormányzati finanszírozás és költségvetési gazdálkodás átfogó elemzésével
2. *Mit csinálunk jól*: sikertörténetek, innovációk => *tanulni egymástól*
3. *Min változtassunk*: javítási lehetőségek => *döntéshozói tanácsok*: hiányzó kapacitások vagy érdekeltség, nem megfelelő szabályozás
4. *Rangsorolás*: elhelyezi a saját önkormányzatunkat

Európa Tanács finanszírozási forrásokra és költségvetési gazdálkodásra vonatkozó ajánlásai alapján

Helyi Önkormányzati Karta => Ajánlások

I. Költségvetési finanszírozás (2005)

II. Pénzügyi irányítás és költségvetési gazdálkodás (2004)

a) Központi szerveknek, a helyi pénzügyi rendszerekről:

- 76 tétel a finanszírozásról
- 43 tétel a költségvetési gazdálkodásról

b) Helyi önkormányzatoknak, a saját módszereikről

- 31 tétel a finanszírozásról
- 43 tétel a költségvetési gazdálkodásról

Ajánlások => Összehasonlítási szempontok, mutatók:

általános benchmarkok => magyar viszonyokhoz igazítva

Finanszírozási és gazdálkodási témakörök: *elérhető pontszám és súly*

<i>Téma</i>	<i>Pont</i>	<i>Megoszlás</i>
1) HELYI ÖNKORMÁNYZTI FINANSZÍROZÁS	290	50%
<i>I. Helyi adózás</i>	130	22%
1. Helyi adópolitika kialakítása	50	9%
2. Adószabályok	20	3%
3. Tájékoztatás és nyilvánosság	20	3%
4. Adóigazgatás	40	7%
<i>II. Díjak, illetékek és egyéb bevételek</i>	30	5%
<i>III. Állami hozzájárulások, támogatások és szubvenciók</i>	50	9%
<i>IV. Fejlesztési költségvetés finanszírozása</i>	40	7%
<i>V. Helyi vagyongazdálkodás</i>	40	7%

<i>Téma</i>	<i>Pont</i>	<i>Megoszlás</i>
2) KÖLTSÉGVETÉSI GAZDÁLKODÁS	290	50%
<i>VI. Költségvetési és pénzügyi tervezés</i>	170	29%
1. Költségvetési stratégia	20	3%
2. Költségvetési célok	10	2%
3. Költségvetési tervezési módszerek	70	12%
4. Átláthatóság és a helyi közösség bevonása	70	12%
<i>VII. A költségvetés módosításának és végrehajtásának szabályai</i>	50	9%
<i>VIII. Ellenőrzés, felügyelet, szakmai képzés</i>	70	12%
1. Belső ellenőrzés	40	7%
2. A személyzet továbbképzése	30	5%

ÖSSZESEN: 580 pont (100%)

HPB módszer: kérdések => információgyűjtés, saját válaszok => önértékelés pontozással

SZAKASZ és TERÜLET (Zárójelben az ET ajánlások sorszáma)	ÖNÉRTÉKELÉSI SZEMPONT/MUTATÓ	ELLENŐRZŐ DOKUMENTUMOK, SZABÁLYZATOK
2. A helyi adópolitikát nyílt, átlátható módon kell kialakítani (R3, R10)	<p>a. Helyi adórendelet módosításának megalapozására elmúlt három évben készültek számítások a testület számára: Igen: 5; Nem: 0 X – az utóbbi három évben nem módosították a helyi adórendeletet</p>	Az önkormányzat szervezeti és működési szabályzata
	<p>b. A jelenlegi költségvetés tervezésekor a helyi adóbevételek megalapozó számításait nyilvánosságra hozták, közzétették az önkormányzat honlapján: Igen:3; Nem:0</p>	Önkormányzati költségvetési dokumentum
	<p>c. Ezen online elérhető dokumentumok formátuma keresésre és tovább-dolgozásra alkalmas (pl. .doc, .xls, .pdf file): Igen: 2; Nem: 0</p>	A nyilvánosság tájékoztatásának csatornái
	<p>d. Kérjük adja meg a dokumentum elérhetőségét (link):</p>	

HPB program 2023 június-2024 február

- 1) *Előkészületek: kérdőív illesztése, online változat*
- 2) *HPB kísérleti felmérés lebonyolítása: 3 község, 4 város, Bp. XIII. ker*
- 3) *HPB eredmények összegzése: jelentés az önkormányzat számára*
- 4) *HPB kérdőív véglegesítése, tanulságok, következtetések*
- 5) *Online Helyi Pénzügyi Benchmark eszköz kifejlesztése*

Vármegye	Önkormányzat	Lakónépesség
Budapest	Bp XIII.ker	120 669
Komárom-Esztergom	Oroszlány	17 442
Pest	Budakeszi	15 466
Békés	Szarvas	14 930
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Vásárosnamény	8 078
Heves	Felsőtárkány	3 618
Győr-Moson-Sopron	Dunaszentpál	721
Baranya	Alsómocsolád	276

HPB projekt

A Helyi Pénzügyi Benchmark (HPB) program célja az egyes helyi önkormányzatok pénzügyének és költségvetési gazdálkodási módszereinek továbbfejlesztése. Ezen az oldalon a HPB-hez kapcsolódó dokumentumok találhatóak.

-HPB info

-HPB önértékelés

-Európa Tanács ajánlásai

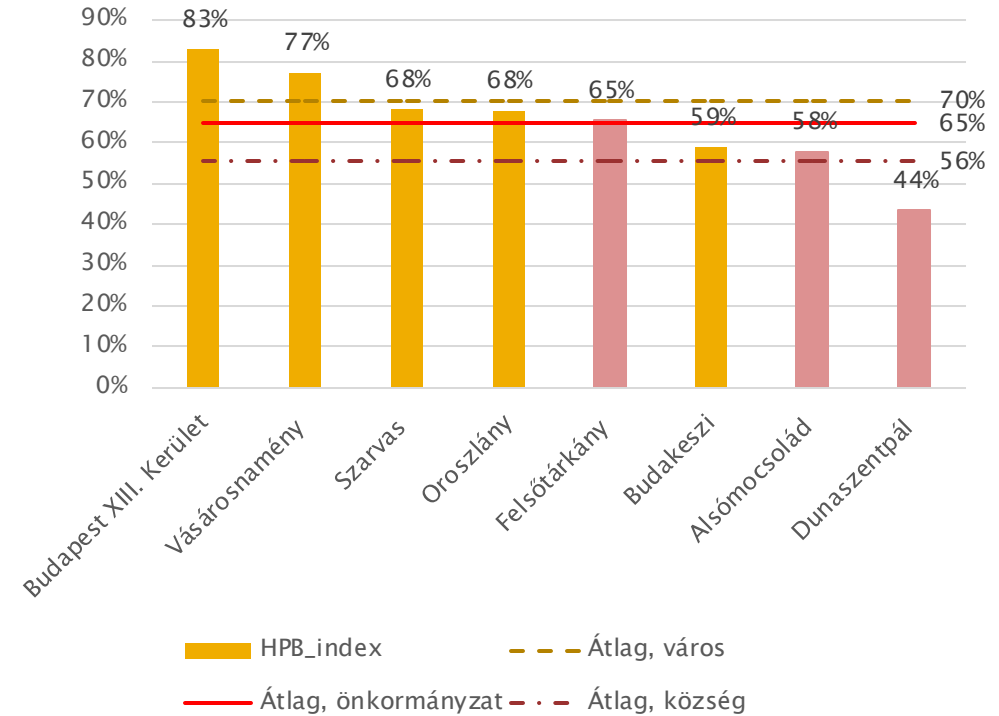
HPB Online

-HPB online kérdőív

2. HPB kísérleti projekt eredményei

- ▶ HPB indexek jelentős szóródása:
jó (83%) ⇔ közepes minőség (44%)
  - település helyzete befolyásoló (város/község)
  - érdemi lehetőség a helyi pénzügyek minőségének javítására
- ▶ **DE!** Kicsi és nem reprezentatív minta, csak iránymutató eredmények

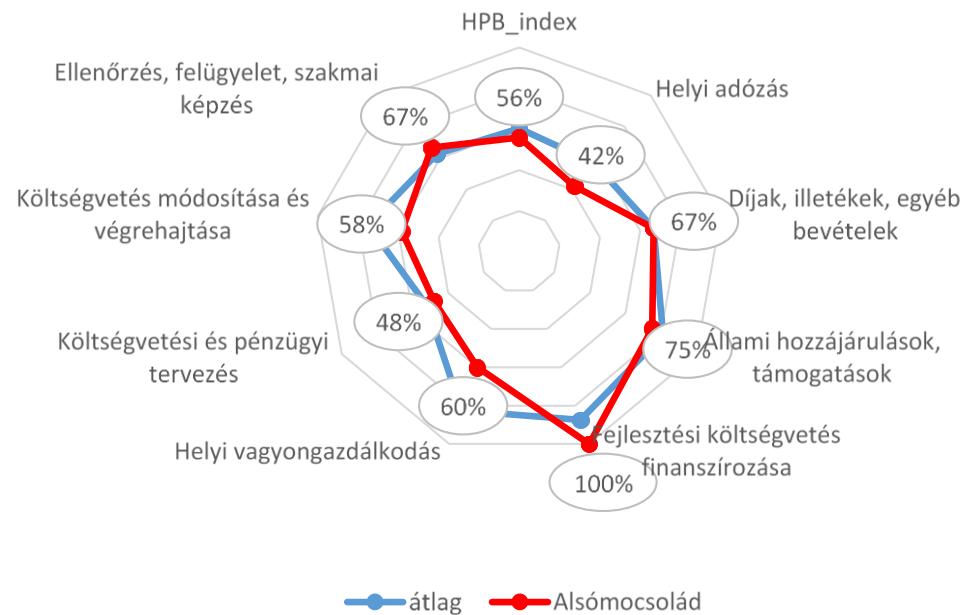
Önkormányzati rangsor

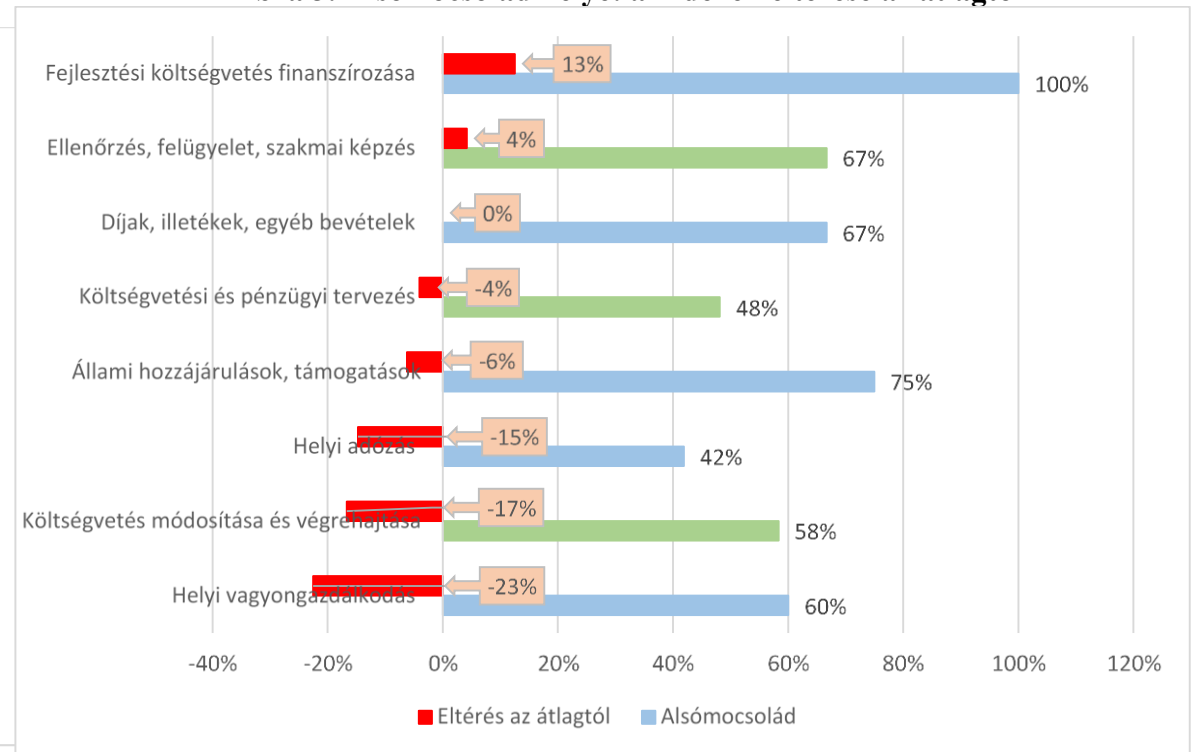

HPB önkormányzati jelentések

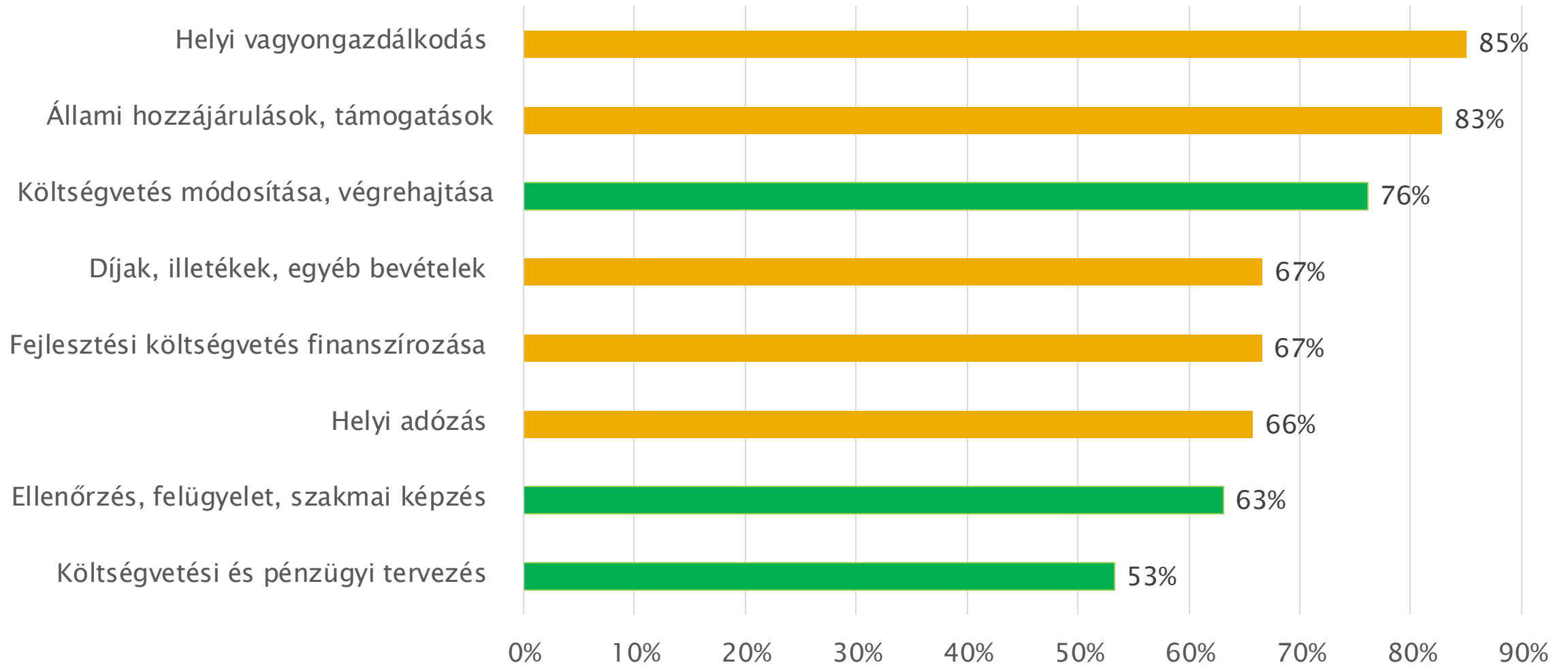
Ábra 1. Helyi pénzügyek minősége, Alsómocsolád

Ábra 3. Alsómocsolád helye: alindexek eltérése az átlagtól

HPB szakterületi rangsorok

Szakterületek minősítése: finanszírozás, gazdálkodás

Relatív jobb minősítésű területek
(jó vagy kiváló alindexek):

- Helyi vagyongazdálkodás (85%)
- Állami hozzájárulások, támogatások (83%)
- Költségvetés végrehajtása (76%)

Fejlesztendő területek – *minden településen*
(gyenge-közepes alindexek):

- Helyi adózás (66%)
- Ellenőrzés, felügyelet, szakmai képzés (63%)
- Költségvetési és pénzügyi tervezés (53% – legalacsonyabb alindex)

Fejlesztendő területek – egyes településeken
(közepes minősítés, települések közötti jelentősen eltérésekkel)

- Díjpolitika (67%)
- Fejlesztési költségvetés (67%)

Fejlesztendő gyakorlatok – minden területen

Rövid táv

Helyi nyilvánosság erősítése

- közzététel minősége (nem képi/szkennelt fájlok) és tartalma (meglévő háttér/döntés-megalapozó dokumentumok)

Elszámoltathatóság javítása, helyi érdekeltek szélesebb, pro-aktív bevonása (nem csak nagy adófizetőkkel)

Közép- és hosszú táv

Stratégiai szemlélet, középtávú tervezés (prioritások)

Megalapozó háttérszámítások, helyi hatások becslése (adózás, fejlesztések, támogatások, forrásszerkezet)

Módszerek javítása:

- teljesítmény-alapú költségvetés (eredmény-mutatók)
- kockázatelemzés
- differenciált építményadó alap
- részvételi költségvetés

Fejlesztendő gyakorlatok - résztémák

Önkormányzati finanszírozás

- Építményadó differenciálása
- Helyi hatások becslése
(bevétel/kiadás, díjak/illetékek)
- Forrásszerkezet elemzése
- Likviditási terv frissítése
- Helyi érintettek bevonása a költségvetési ciklus egészében

Költségvetési gazdálkodás

- Egyensúlyi költségvetés és középtávú prioritások tisztázása, kommunikálása
- Kockázatelemzés (konszolidált szemléletben, vö. önkormányzati cégek)
- Szabályozott ellenőrzési gyakorlat
- Hivatali összeférhetetlenség szabályozása
- Vezetői információs rendszer, IT

3. Hogyan tovább?

Felmérés kiterjesztése

Kitöltést segítő alkalmazás
kifejlesztése

Automatikus indexálás,
rangsorolás

Önkormányzati csoportokon
belüli összehasonlítás

Eredmények megosztása
(regisztrációhoz kötve)

Kitöltés támogatása

Fogalmak/ definíciók tára

Meglévő jó helyi gyakorlatok
gyűjtése, belinkelése

Kitöltők összekapcsolásának
segítése

HPB népszerűsítése

HPB tájékoztatók

“HPB nagykövetek” felkérése,
koordinálása

Rendszeres értékelés
(trendek, jó gyakorlatok,
nehézségek/ rendszerszintű
kihívások, figyelemfelhívás)